

Girişimsel Sedasyon ve Analjezi

Dr. Mustafa Sever

Acil Tıp Uzmanı

Tepecik EAH – Acil Tıp Kliniği

09.03.2014

Sunum Planı

- Tanım - Terminoloji
- Girişimsel Sedasyon ve Analjeziye Başlarken
- Adım Adım Tekniği
- Sedasyon Ajanları
- Komplikasyonlar ve Bilgilendirme
- Özel Durumlar

Prosedüral Sedasyon ve Analjezi

- Sedatifler veya dissosiyatif ajanların analjezikli veya analjeziksiz uygulanmasıyla prosedürün rahatsızlığını duymadan, kardiyorespiratuar fonksiyonların idame ettirilmesine olanak sağlayan sedasyon durumudur.
- ACEP - 1998

Terminoloji

- Hafif sedasyon
- Bilinçli sedasyon
- Derin sedasyon
- Analjezi
- Anestezi
- Prosedural (işlemsel) Sedasyon Analjezi

Girişimsel Sedasyon ve Analjezi

Temel İlkeleri

1. İstenilen uygun sedasyon seviyesini belirlemek
2. Uygun monitörizasyon ve kurtarma malzemelerini hazırlamak
3. Sedasyon öncesi analjezik vermek
4. İstenilen sedasyon seviyesi için ajanın titrasyonu
5. İlk mental durumuna gelinceye kadar gözlem ve izlem

TABLO 41-1 Genel Anestezi ve Sedasyon düzeyleri / Analjezi Tanımı

	Minimal Sedasyon (ankisilyoliz)	Moderate Sedasyon ("bilinçli sedasyon")	Derin Sedasyon	Genel Anestezi
Yanıt	Sözel uyarıya normal yanıt	Sözel veya dokunmaya anlamlı yanıt	Tekrarlanan veya ağrılı uyarıya anlamlı yanıt	Ağrılı uyarıya bile yanıt yok
Havayolu	Etkilenmez	Müdahale gerekmez	Müdahale gerekebilir	Müdahale çoğu zaman gerekli
Spontan Solunum	Etkilenmez	Yeterli	Yetersiz olabilir	Sıklıkla yetersiz
Kardiyovasküler fonksiyon	Etkilenmez	Genellikle korunur	Genellikle korunur	Bozulabilir

American Society of Anesthesiologists'den izin alınarak kopyalanmıştır. Continuum of Depth of Sedation, Definition of General Anesthesia and Levels of Sedation/Analgesia. Available at: <http://www.asahq.org/publicationsAndServices/standards/20.pdf>. Accessed November 24, 2008.

Sedasyon Düzeyi-Minimal Sedasyon

- **Minimal sedasyon; sözel uyarılmaya normal yanıtı ankisiyolitik etki ile karakterizedir.**
- Hasta kooperasyonunu gerektiren işlemlerde tercih edilir
- Bu işlemlerde ağrı lokal veya rejyonel anestezi ile kontrol edilir.

Sedasyon Düzeyi-Minimal Sedasyon

- Minimal sedasyon girişimleri;
  - Lomber ponksiyon
  - Cinsel saldırı muayeneleri
  - Basit fraktür redüksiyonları ve apse insizyonu durumlarında kullanılır
- Yetişkinlerde minimal sedasyonda kullanılan ajanlar;
  - nitroz oksit (nitrous oxide),
  - midazolam,
  - fentanil (fentanyl),
  - pentobarbital ve düşük doz ketamini (ketamine) içerir.

Sedasyon Düzeyi-Orta Düzeyde Sedasyon

- Orta düzeyde (Moderate) sedasyon; bilinç düzeyi depresyonu ve basit sözel veya dokunma uyarısına yavaş fakat anlamlı motor yanıt ile karakterizedir.
- Ençok *“bilinçli sedasyon”* terimi ile benzeşir (eşleşir).
- Detaylı hasta kooperasyonunun gerekli olmadığı, kas gevşemesinin istendiği ve ağrı reaksiyonunun azaldığı işlemlerde kullanılır.

Sedasyon Düzeyi-Orta Düzeyde Sedasyon

- Moderate sedasyonda kullanılan bir çok ajan amnezi oluşturur.
- Hipoksi ve/veya hipoventilasyon insidansı spesifik ajana bağlı olarak, her biri için 10%-30%
- %5 - %15'i ciddi bradipne ve apne nedeni ile geçici solunum desteğine ihtiyaç duyar

Sedasyon Düzeyi-Orta Düzeyde Sedasyon

- Orta düzeyde sedasyon girişimi;
  - Omuz dislokasyon redüksiyonu
  - Torokostomi tüpü yerleştirme
  - Senkronize kardiyoversiyon için kullanılır
- Erişkinlerde orta düzeyde sedasyon için kullanılan ajanlar;
  - Propofol
  - Etomidat
  - Ketamin (ketamine)
  - Methohexital (methohexital)
  - ve Fentanil (fentanyl) ile Midazolam kombinasyonunu içerir.

Sedasyon Düzeyi-Disosiyasyon

- Disosiyasyon, kortikal merkezlerde duysal uyarıların engellendiği bir durumdur fakat kardiyopulmoner fonksiyonlar ve yanıtlar korunur.
- **Disosiyatif sedasyon orta düzey sedasyon tipidir.**
- Ketamin yetişkinlerde disosiyatif sedasyonda en yaygın kullanılan ajandır

Sedasyon Düzeyi-Derin Sedasyon

- **Derin sedasyon; anlamlı motor yanıtın sadece tekrarlanan veya ağırlı uyararla sağlandığı bilinç düzeyinin derin depresyonu ile karakterizedir.**
- Derin sedasyon, hastanın minimal reaksiyon gösterdiği kas gevşemesini gerektiren ve ağırlı durumlarda gerekli olabilir.
- Havayolu açıklığını kaybetme, hipoksi veya hipoventilasyon gelişme riski, daha yüksektir
- Yüksek doz orta sedasyon ajanları ile elde edilir
- Kalça çıkığı redüksiyonu

Prosedural Sedasyon ve Analjezi Endikasyonları - Tanısal İşlemler

- Lomber ponksiyon
- Endoskopik / Radyolojik girişimler
- Periton lavajı

Prosedural Sedasyon ve Analjezi Endikasyonları - Tedavi İşlemleri

- Ortopedik işlemler
- Laserasyonlar
- Toraks tüpü takılması
- Torasentez
- Endotrakeal entübasyon
- Başağrısı
- Travma
- Santral venöz kateter takılması
- Yara debridmanı
- Abse drenajı
- Artrosentez
- Akut ağrılı durumlar
- Kardiyoversiyon
- Renal kolik
- Akut inflamatuvar olaylar

Sedasyon ve Analjezinin Amaçları

- Anksiyete, korku ve huzursuzluğu gidermek
- Ağrı eşiğini artırmak
- Pozisyondan kaynaklanan rahatsızlığı azaltmak
- Hareketsiz kalmasını sağlamak
- Hemodinamik değişiklikleri minimize etmek

Sedasyon ve Analjezinin Amaçları - 2

- Hastanın güvenliğini sağlamak
- Yeterli analjezi, sedasyon ve amnezi sağlamak

TABLO 41-2**Ayaktan ve Acil Servisteki Hastalarda Girişimsel Sedasyonun Karşılaştırılması**

	Ayaktan hasta	Acil servisteki hasta
İşlemin yapılması	Planlı	Tahmin edilemez
Zamanlama	Zaman ilişkili değildir, tekrar planlanabilir	Zamana daha fazla bağımlı, bazen acil
Açlık durumu	Aç	Değişken
İşlem ağrısı	Düşük veya yok	Sıklıkla orta – şiddetli
Hasta seçimi	Düşük sedasyon riski için sistemik hastalığı az veya olmayan hastanın önceden seçimi	Seçim yapılamaz, orta derecede sistemik hastalığı olabilir

GSA – Hasta Değerlendirmesi

Öykü – Eşlik Eden Hastalık

ASA Sınıf I ve II olan hastaların GSA komplikasyon riski (genellikle < %5) düşüktür

GSA yan etki riski, ASA Sınıf III ve IV'de paralel olarak daha yüksektir

- Komplikasyon hızı hastanın mevcut tıbbi durumu ve sedasyon derinliğinin etkileşimi ile belirlenir

TABLO 41-3

Amerika Anesteziyoloji Derneği
Fiziksel Durum Klasifikasyon Sistemi

Klass I	Normal sağlıklı bir hasta
Klass II	Hafif sistemik hastalığı olan bir hasta
Klass III	Ciddi sistemik hastalığı olan bir hasta
Klass IV	Hayati tehlikesi sabit, ciddi sistemik hastalığı olan bir hasta
Klass V	İşlem haricinde hayatta kalma beklentisi olmayan, ölmek üzere olan bir hasta

American Society of Anesthesiologists'den izin alınarak kopyalanmıştır. American Society of Anesthesiologists: Physical Status Classification System. Available at: <http://www.asahq.org/clinical/physicalstatus.htm>. Accessed November 24, 2008.

GSA – Hasta Değerlendirmesi

Hastanın İncelenmesi

Eğer mümkün ise
mental durum
düzelinceye kadar GSA
geciktirilmelidir

- Açlık durumu, ilaç ve alkol intoksikasyonları
- Çoklu travma
- Prematürite veya <1 yaş
- GSA ve anestezi öyküsü
- Zor hava yolu potansiyeli
  - Kısa boyun, küçük çene, obesite, büyük dil, anatomik anomaliler vs.
- Kardiyopulmoner problemler
  - Hipovolemi, KOAH

GSA – Hasta

Değerlendirmesi

Hastanın İncelenmesi

- Sağlıklı hastalarda GSA öncesinde rutin laboratuvar tetikleri gerekli değildir.
  - Solunum yolu bozuklukları
  - Enfeksiyonlar
  - İleri yaş
  - Karaciğer veya böbrek hastalığı
  - Dehidratasyon, ateş veya hipovolemi
- Girişim ertelenmeli ya da mümkün olan en düşük sedasyon seviyesi kullanılmalı

GSA – Hasta
Değerlendirmesi
Girişimsel Aciliyet

Acil durumlar

- Hayatı tehdit eden aritmiler için kardiyoversiyon
- Kafa travmalarında görüntüleme
- Vasküler ve yumuşak doku etkileşimli kemik kırıklarının veya çıkıklarının redüksiyonu
- Kontamine yaraların bakım veya dirençli ağrılar

GSA – Hasta Değerlendirmesi

Girişimsel Aciliyet

Orta düzeyde acil durumlar

- Stabil kemik kırıkları,
- Abse insizyonu ve drenajı
- Temiz yaraların bakımı
- Yabancı cisim çıkarılması ve cinsel saldırı muayeneleri

Acil olmayan durumlar

- Yumuşak dokudan yabancı cisim çıkarılması
- Minimal manipülasyon gerektiren atel uygulanan kırıklar veya
- Zaten redükte edilmiş kırıkların atel değişimleri

GSA – Riskler ve Önlemler

Açlık Durumu

TABLO 41-4 Düşük Riskli Hastalarda Açlık Durumu ve Acil Servis Girişimsel Sedasyon Ve Analjezi ile İlgili Konsensus Önerileri

Açlık durumu	Aciliyet	Aspirasyon Riski	Önerilen Sedasyon Seviyesi
>3 saat Oral alım yok	Herhangi biri	Düşük	Kısıtlama yok
<3 saat Herhangi bir berrak sıvı	Acil	Yüksek	Kısıtlama yok
<3 saat Herhangi bir berrak sıvı	Acil değil	Yüksek	Moderate sedasyon için kısıtlama
<3 saat Hafif operatif	Acil	Yüksek	Kısa, derin sedasyon için kısıtlama
<3 saat Hafif operatif	Acil değil	Yüksek	Moderate sedasyon için kısıtlama
<3 saat Yemek	Acil	En yüksek	Moderate sedasyon için kısıtlama
<3 saat Yemek	Acil değil	En yüksek	Minimal sedasyon için kısıtlama

Green SM, Roback MG, Miner JR, et al'dan izin alınarak kopyalanmıştır. Green SM, Roback MG, Miner JR, et al: Fasting and emergency department procedural sedation and analgesia: A consensus-based clinical practice advisory. Ann Emerg Med 49: 454, 2007.

GSA – Riskler ve Önlemler

Gerekli Hekim Sayısı

- Minimal ve orta düzey sedasyonda; tek acil hekiminin aynı anda sedasyon yönetimi ve işlemi gerçekleştirmesi uygun bir uygulamadır
- GSA anestezi modeli, biri hastanın monitorizasyonu ve sedasyonunu gerçekleştirmek diğeri işlemi gerçekleştirmek için olmak üzere iki hekimden oluşur.

Açlık Durumu

- 5 aydan küçük çocuklar;
  - Sedasyon öncesinde 4 saat süt ve katı gıda almamalıdır.
- 5ay-36 ay arasındaki çocuklar;
  - Sedasyon öncesinde 6 saat süt ve katı gıda almamalıdır.
- 36 aydan büyük çocuklar;
  - Sedasyon öncesinde 8 saat süt ve solit gıda almamalıdır.
- **Katı gıdalar 6, berrak sıvılar 2-3, koyu sıvılardan sonra 4 saat süreyle açlık olmalıdır.**

GSA – Araç ve Gereçler

- Yüksek akımlı oksijen kaynağı
- Aspiratör aleti (uygun büyüklükte sonda ile)
- Hava yolu ekipmanları
  - Oral/nazal airwayler, BMV,
- Damar yolu ekipmanları
- Monitorizasyon ekipmanları ve defibrilatör
  - Ritim (EKG), Pulse oksimetre, Kan basıncı, Kapnograf (mümkünse)
- Resusitasyon ilaçları
  - Adrenalin
  - Atropin vs
- Antagonist ilaçlar
  - Opioid-Naloksan
  - Benzodiazepin-Anexate (Flumazenil)
- İzlem için yeterli ekip ve dokümantasyon olmalıdır

GSA - İzlem

İnteraktif İzlem

Mekanik İzlem

Derin Sedasyon İzlem Ölçekleri

- Minimal sedasyonda; işlemi yapan hekim tarafından aralıklı izlenmesi genellikle yeterlidir
- Moderate ve derin sedasyonda özel bir gözlemci hastayı sürekli izlemelidir
- Minimal sedasyon ve moderate sedasyon uygulanan hastaların çoğu için **pulse oksimetre** tek mekanik izleme yöntemi olarak yeterlidir
  - Hipoventilasyon ve apne
- Oksijen saturasyonunun düştüğü görüldüğünde; solunum hızı, ventilasyon ve dolaşım yeterliliğinin değerlendirilmesi yapılmalıdır

GSA - İzlem İnteraktif izlem

Mekanik izlem

Derin Sedasyon İzlem Ölçekleri

- ETCO₂ >50mmHg veya bir defa da ETCO₂ >10mmHg'lık bir artma hipoventilasyonu gösterir
- Kapnografi
  - Hastanın solunumsal anormalliklerin şiddetini ve
  - Müdahalelere yanıtını değerlendirebilir
- En önemlisi, klinik gözlem öncesi ventilasyondaki değişiklikleri algılayabilir

TABLO 41-5 Hedef Sedasyonda Girişimsel Sedasyon Ve Analjezi Önerileri

Hedef Sedasyon Seviyesi	Bilinç Düzeyi	Kalp Hızı	Solunum Hızı
Minimal	Sık sık gözlem	Her 15 dk'da bir ölçüm	Her 15 dk'da bir ölçüm
Moderate veya disosiyatif	Sürekli gözlem	Sürekli izlem	Sürekli doğrudan gözlem
Derin	Sürekli gözlem	Sürekli izlem	Sürekli doğrudan gözlem

Hedef Sedasyon Seviyesi	Kan Basıncı	Oksijen Saturasyonu	Kapnografi End-Tidal CO ₂
Minimal	Her 15 dk'da bir ve sedatif bolusundan sonra ölçüm	Sürekli izlem	—
Moderate veya disosiyatif	Her 5 dk'da bir ve sedatif bolus sonrası kayıt	Sürekli izlem	Sürekli izlemi düşün
Derin	Her 5 dk'da bir ve sedatif bolus sonrası kayıt	Sürekli izlem	Uzun işlemler için sürekli izlem önerilir

GSA – Adım Adım Tekniği

İşlem Öncesi Ağrı
Yönetimi

GSA Süresince Oksijen
Destegi

Sedasyon Yönetimi

- GSA işlemine son analjezik dozundan ve pik etkiye (IV morfin için 3-5 dakika, fentanil için 2-3 dakika) ulaştıktan sonra başlanmalıdır
- Opioid doz ihtiyacı işlem öncesinde işlem sonrasına göre daha fazladır
- Prosedür sonrası solunum depresyonu surecini en aza indirmek için kısa etki süreli ilaçlar tercih edilir
- İlaçlar ayrı ayrı titre edilerek verilmelidir

TABLO 41-6 İşlem Öncesi Ağrı Yönetimi

İlaç	İlk Doz	Titrasyon	Etki Süresi
Morfin (Morphine)	0.1 mg/kg IV	Ağrı kontrolü sağlanana kadar her 3–5dk'da bir 0.05 mg/kg IV	3 saat
Fentanil (Fentanyl)	1.5 microgram/kg IV	Ağrı kontrolü sağlanana kadar her 2–3dk'da bir 0.75 microgram/kg IV	1 saat
Hidromorfon (Hydromorphone)	0.0125 mg/kg IV	Ağrı kontrolü sağlanana kadar her 3–5dk'da bir 0.006 mg/kg IV	3 saat

GSA – Adım Adım Tekniği

GSA Süresince Oksijen Destegi

Sedasyon Yönetimi

- Oksijen desteği verilmesi hipoventilasyonun tanınmasını geciktirebilir
- Kapnografi ile CO₂ artışı tespit edilmesine rağmen oksijen saturasyonu korunur

TABLO 41-7 Girişimsel Sedasyon Ve Analjezi
Acil İşlemlerde İş Akışı

Çok acil işlem

Eğer mümkünse tek-bolus ajanla sedasyon, moderate sedasyon.

İşlemi uygula.

Sedasyondan düzelme sonrası analjezi tedavisi başla.

Başka işlem için sedasyonu gerekirse, ilk işlemten tam iyileşme sonrasında, tek-bolus ajanla tekrarla.

Acil, yarı acil işlem

Analjezi.

İşlemin tahmini karmaşıklığına göre tek-bolus ajan veya titrasyon uygula.

İhtiyaç duyulan gevşeme için sedasyon seviyesi seçin, orta ve derin sedasyon hastalar için benzerdir.

İhtiyaç olursa analjezi.

Acil olmayan işlem

Analjezi.

Minimal sedasyon.

İhtiyaç olursa analjeziyi tekrarla

Sessler CN, Jo Grap M, Ramsay MA'dan izin alınarak kopyalanmıştır. Sessler CN, Jo Grap M, Ramsay MA: Evaluating and monitoring analgesia and sedation in the intensive care unit. Crit Care 12(Suppl 3): S2, 2008.

Bilgilendirme

- Hasta ve yakınlarına yapılacak işlemin gerekliliği ve komplikasyonları anlatılarak yazılı ve sözlü izin alınmalıdır.

ilaçlar

Sedatif Ajanın Seçimi

- Yapılacak işlemin özelliğine
- Yapılacak işlemin süresine
- Hastanın yaşına
- Hastanın fiziksel durumuna
- Hekimin tecrübesine
- Mevcut şartlara göre değişir

İdeal Sedatif Ajanın Özellikleri

- Etkisi hızlı başlamalı
- Etkili sedasyon sağlamalı
- Kesildikten sonra etkisi çabucak geçmeli
- Kolay uygulanabilmeli
- Yan etkisi az olmalı
- Kümülasyona yol açmamalı
- Diğer ilaçlarla minimal etkileşmeli
- Ucuz olmalı

Nitröz Oksit

Dozu:

50:50 O₂

Etkinin başlangıcı:

2-3 dk.

Etki süresi:

15-20 dk.

- Sadece minimal sedasyonda veya moderate sedasyonda IV ilaca ek olarak kullanılabilir
- Minimal kardiyak depresan ve pulmoner vazokonstriktör
- Pulmoner hipertansiyonu olan hastalarda rölatif kontrendike
- Hamile olan hastalarda kontrendike
- Pnömotoraks, pnömosefalus ve vasküler hava embolisi olan hastalarda kaçınılmalı

Ketamin

Analjezi...

Hafif sedasyon...

Antegrad amnezi...

Yoğun sedasyon...

Disosiyatif anestezi

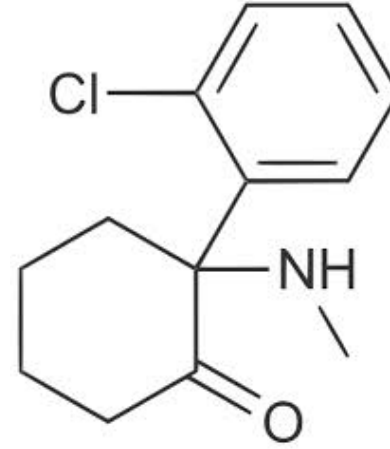

Ketamin

Dozu:

1-2 mg/kg iv.

2-4 mg/kg im.

Etkinin başlangıcı:

1-2 dk.

Etki süresi:

30-60 dk.

Ketamin Kontrendikasyonları

- Aktif pulmoner enfeksiyon
- Şiddetli kafa travması
- KAH, KKY, kontrolsüz HT, anevrizma
- MSS kitle, hidrosefali, KİBAS
- Bilinç değişikliği ve fokal nörolojik defisit
- Glokom - akut göz küresi hasarı

Ketamin Kontrendikasyonları

- 3 ay altındaki çocuklar
- Posterior farenks girişimleri
- Hamilelik ve emzirme
- Porfiri
- Psikoz
- Hipertiroidi

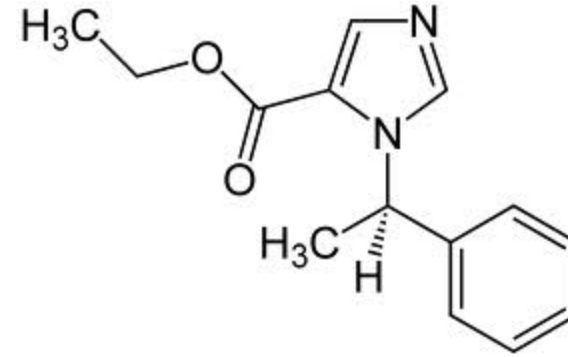
Ketamin'in Komplikasyonları

- Bulantı ve kusma
- Nistagmus
- Aşırı sekresyon
- Hafif miyoklonik seğirmeler
- Halüsinasyon, kabus ve rüyalar
- Sempatomimetik etkiler;
  - Hipertansiyon
  - Taşikardi
  - Ritim bozuklukları

Etomidat

Dozu:

0,1- 0,3 mg/kg iv.

Etkinin başlangıcı:

1 dk altında

Etki süresi:

10-20 dk.

Etomidat

Avantajları

Bergen JM, Smith DC. A review of etomidate for rapid sequence intubation in the emergency department. J Emer. Med. 1997, 15(2):221

- Mükemmel bir farmakodinami
- Serebral ve miyokardial iskemiden koruma
- Minimal histamin salınımı
- En iyi hemodinamik profil sağlayan ajan
- Kısa etki süreli
- İntraoküler basıncı düşürür

Etomidat

Dezavantajları

- Entübasyona fizyolojik yanıtta bozukluk
- Myoklonus insidansında artış
- Nöbet aktivitesi
- Stresle bozulmuş glukokortikoid cevabı
- Tek dozla bile sürrenal süpresyon

Thiopental

Dozu:

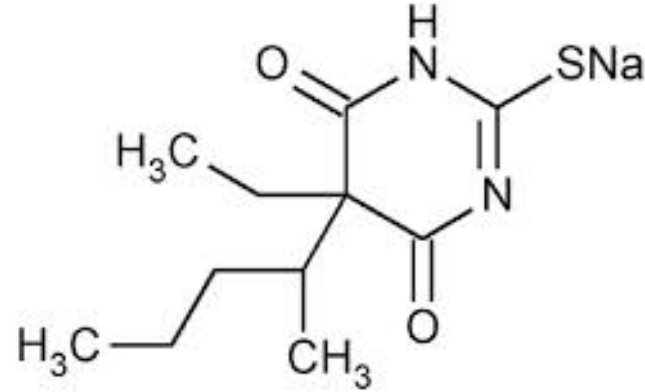
Sedasyon amaçlı
3-5 mg/kg/IV

Etkinin başlaması:

30-40 sn.

Etki süresi:

10-30 dk.

Thiopental

Dezavantajları

- Serebral vazokonstrüksiyon
- ICP düşür
  - Serebral kan akımını azaltır
- Myokardial depresyon ve vazodilatasyon
- Kan basıncında doza bağlı orta derecede düşme
  - Hipovolemik hastalarda dikkatli kullanılmalıdır
- Trismus

Propofol

Dozu:

Sedasyon için

1- 2mg/kg IV yavaş
infüzyon

Etki başlangıcı:

1,5 dk. (max etki)

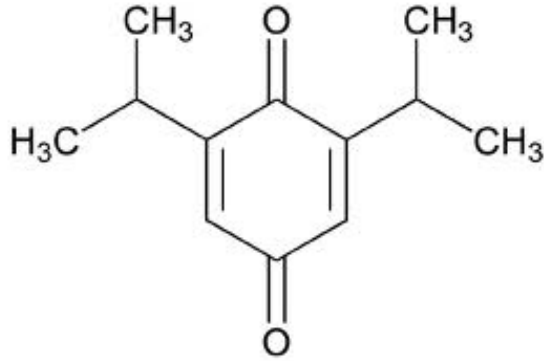
Etki süresi:

2-16 dk.

Propofol

*Miller RD Reves JG Glass
SA, Lubarsky DA.
Anesthesia 5 Edition
Churchill Livingstone,
Philadelphia 2000, 228-272*

- İskemik dokuda ve serebral dokuda koruyucu etki
- ICP %30-50 düşür
- 1 mg/kg infüzyonla bulantı kusma giderilir.
- Solunum sistemi üzerine önemli yan etkiler
  - Doz ve veriliş hızına bağlı
  - Apne
- 2-2.5 mg/kg bolus dozda hipotansiyon
  - %20-40

Midazolam

Dozu:

0.03-0.2 mg/kg iv.

İndüksiyon dozu:

0.1mg/kg

Etki başlangıcı:

Maximum etki 2-3 dk.

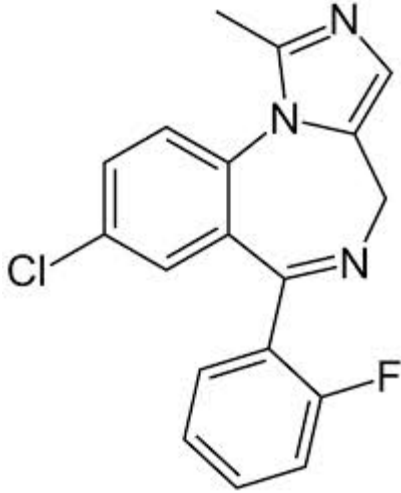
Etki süresi:

45 dk. - 1 saat

- En hızlı etki başlangıçlı ve en kısa etki süreli benzodiazepin

Midazolam

- Etkilerini GABA reseptör kompleksi üzerinden yapar.
- Amnestik, sedatif, hipnotik, anksiyolitik ve antikonvülsandır.
- Alkol ve sigara kullanımı klirensini arttırır.
- Sedatif amaçlı olarak !!!
- Yaş, cinsiyet, ırk, enzim indüksiyonu, hepatik ve renal yetmezlik farmakodinamiklerini etkiler
- Ne kadar hızlı verilirse SS depresyonu ve pik etki o kadar hızlıdır

Midazolam

- Anksiyolitik
- Antikonvülzan
- Hafif sedasyon
- Azalmış dikka
- Amnezi
- Yoğun sedasyon
- Pitoz
- Kas gevşemesi
- Hipnoz

Meperidine

Dozu:

0,75-1,0 mg/kg

IV (25 mg
titrasyonlarla)

veya 50-100 mg
IM yapılır

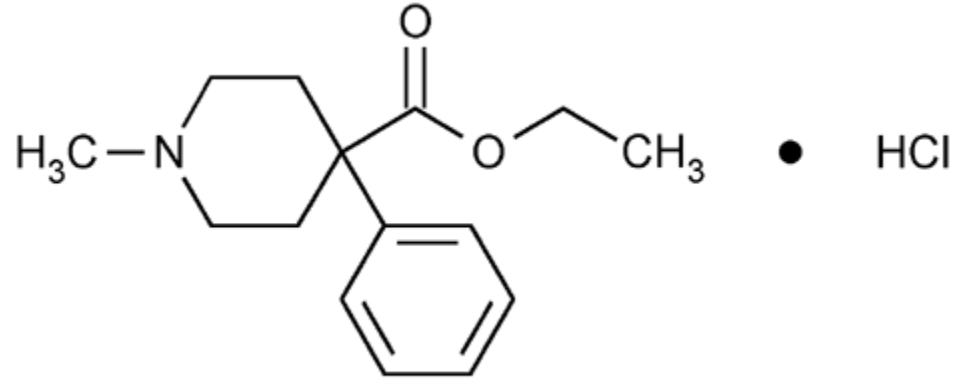
Etki başlangıcı:

IV - 5-15 dk

IM - 30-60 dk

Etki süresi:

2-4 saat

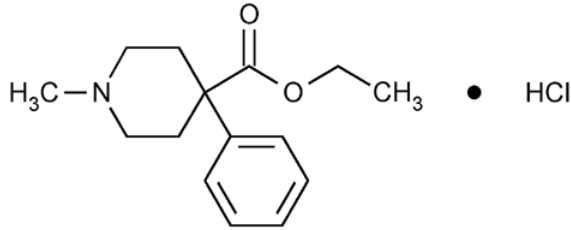
Meperidine

- Yan etkiler
  - Solunum depresyonu
  - SSS stimülasyonu
  - Bulantı ve kusma
  - Nöbet
    - Diyaliz hastaları
    - Yaşlı hastalar
    - Sickle-cell hastaları
    - Kanser hastaları
  - Başdönmesi
  - Hipotansiyon
  - Bağımlılık

Meperidine

- Meperidine ve metabolitine bağlı nöbet
- Meperidine bağlı nöbette naloksan etkili değildir
  - Benzodiazepinler
- MAO inh.ile birlikte kullanılırsa serotonin artışı ile sonuçlanır
  - **Dezoryantasyon**
  - **Şiddetli hipertermi (40 derecenin üzerinde ateş)**
  - **Hipo/hipertansiyon**
  - **Kas rijiditesi**
  - **Ölüm**
- Naloksan etkisiz
  - Semptomatik tedavi yapılır

Fentanyl

Dozu:

2-4 $\mu\text{g}/\text{kg}$ im

0.5-1.0 $\mu\text{g}/\text{kg}$ iv

Etkinin başlangıcı:

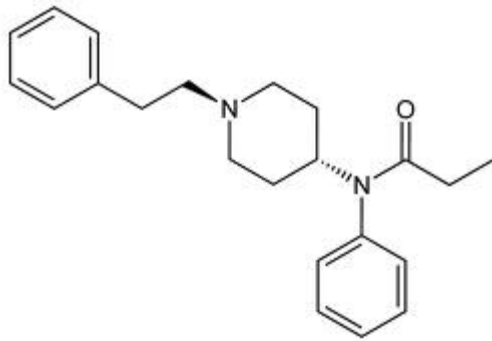
1-2 dk

Etki süresi:

1 saat

Fentanyl

- Analjezik, anksiyolitik, sedasyon etkili
- Yan etkiler:
  - Solunum depresyonu
  - Toraks rigiditesi
  - Hipoksemi - geçici apne
  - Hipotansiyon

Flumazenil

Dozu:

Her 1-2 dk da bir
0.1-0.2mg verilir

İstenen etki
oluşana kadar

Etki süresi :

20-45 dk.

- Benzodiazepinlerin neden olduğu sedasyonu ve solunum depresyonunu geri döndürür.

Naloksan

Başlangıç dozu:

0.1-0.4 mg IV

Çocukta -
0.01mg/kg

2 mg her 3 dk da
toplam 10mg
çıkılabilir....

Etki süresi:

20-45dk

- Diagnostik etki...
- Saf μ ,kappa,delta opioid reseptör antagonisti...

Komplikasyonlar

- Sedasyonun derinleşmesi
- Respiratuvar depresyon
- Sekresyon artışı
- Laringospazm
- Göğüs duvarı rijiditesi
- Bulantı-Kusma
- Kardiyorespiratuar komplikasyonlar
- Nöbet ve nöbet benzeri aktivite
- Paradoksal eksitasyon
- Anafilaksi
- Kaşıntı-Enjeksiyon ağrısı

TABLO 41-8 Girişimsel Sedasyon Ve Analjezide İlaçların İlk Dozları

Minimal sedasyon	
Nitro oksit (Nitrous oxide)	50:50 oksijen ile karışık.
Midazolam	0.1 mg/kg IV.
Fentanyl	1.5 microgram/kg IV.
Alfentanil	3–8 microgram/kg IV.
Pentobarbital	2.5 mg/kg IV.
Kısa moderate veya derin sedasyon	
Metohexidal (Methohexital)	1 mg/kg IV.
Propofol	1 mg/kg IV.
Etomidat (Etomidate)	0.15 mg/kg IV.
Ketamin (Ketamine)	1 mg/kg IV.
Uzatılmış moderate veya derin sedasyon	
Propofol	1 mg/kg IV ihtiyaç olursa takiben her 3 dk'da 0.5 mg/kg; yaşlılarda yarı doz verilir.
Ketamin (Ketamine)	1 mg/kg IV ($\pm$ midazolam, 0.05 mg/kg IV).

TABLO 41-9 Yetişkinler İçin Girişimsel Sedasyon Ve Analjezi Ajanları

İlaçlar	Önerilen Doz	Verilme Yolu	Etki Başlama Süresi	Etki Süresi	Kullanım
Nitro oksit (Nitrous oxide)	50:50 oksijen ile karışık	Inhalasyon	2-3dk	15-20 dk	Minimal sedasyon
Midazolam	0.05-0.1 mg/kg	IV	1-3 dk	1 saat	Minimal veya moderate sedasyon
	Uygun sedasyona kadar her 2 dk'da 0.05 mg/kg tekrarlanabilir 0.1 mg/kg	IM	15-30 dk	1-2 saat	Minimal sedasyon
Fentanil (Fentanyl)	1-3 micrograms/kg, 5 micrograms/kg'dan titre edilebilir	IV	<1 dk	30-60 dk	Minimal sedasyon
Fentanil ve midazolam	1-2 micrograms/kg fentanil artı 0.1 mg/kg midazolam	IV	1-2 dk	1 saat	Moderate veya derin sedasyon
Metoheksidal (Methohexital)	1 mg/kg	IV	1 dk	10 dk	Moderate veya derin sedasyon
Pentobarbital	2.5 mg/kg ihtiyaç olursa takiben iki defa 1.25 mg/kg	IV yolla <50 mg/dk da verilmeli	30-60 sn	15+ dk	Minimal ve moderate sedasyon Sıklıkla radyolojik işlemler için kullanılır
Ketamin (Ketamine)	1 mg/kg	IV	1-3 dk	10-20 dk	Disosiyatif sedasyon
	2-5 mg/kg	IM	5-20 dk	30-60 dk	Disosiyatif sedasyon
Ketamin ve midazolam	Yukarıdaki ketamine ek 0.05 - 0.1 mg/kg midazolam	IV	1-3 dk	30-60 dk	Disosiyatif sedasyon
Etomidat (Etomidate)	0.15 mg/kg, takiben gerekirse her 2 dk da 0.1 mg/kg	IV	30-60 sn	5-10 dk	Moderate, derin sedasyon Amnezi ile ilişkili
Propofol	1 mg/kg, gerekirse takiben her 3 dk da 0.5 mg/kg	IV	1-2 dk	5-10 dk	Moderate and derin sedation

TABLO 41-10 Aldrete Skor

		Skor
1. Aktivite	Kendi isteği ile veya komutla dört ekstremitesi hareketli	2
	Kendi isteği ile veya komutla iki ekstremitesi hareketli	1
	Kendi isteği ile veya komutla ekstremiteleri hareketli yok	0
2. Solunum	Serbestçe kendi başına derin nefes alabilir	2
	Dispne veya kısıtlı solunum	1
	Apne	0
3. SKB	SKB nin anestezi öncesi seviyeden $< \pm 20$ mmHg	2
	SKB nin anestezi öncesi seviyeden $\pm 20-50$ mmHg	1
	SKB nin anestezi öncesi seviyeden $\pm > 50$ mmHg	0
4. Bilinç düzeyi	Tamamen uyanık	2
	Sesli uyarana yanıt var	1
	Cevap yok	0
5. Oksijen satürasyonu	Oda havasında O ₂ satürasyonu $> \% 92$	2
	O ₂ satürasyonunu $>92\%$ de tutmak için O ₂ ihtiyacı var	1
	O ₂ desteğine rağmen O ₂ satürasyonu $<92\%$	0
6. Renk	Pembe	2
	Soluk	1
	Siyanotik	0
7. Cilt	Kuru (or if not applicable)	2
	Islak/sabit	1
	Islak/artan	0
8. Ağrı	Ağrı yok	2
	Oral ilaçla kontrol edilen ağrı	1
	İntravenöz ilaca ihtiyaç duyulan ağrı	0
9. Mobilizasyon	Ayakta durabilir/yürür veya ilk hali gibidir	2
	Ayağa kalktığında baş dönmesi	1
	Yatarken baş dönmesi	0
10. Oral alım	Sıvıları içebilir	2
	Bulantı hissi	1
	Bulantı / kusma	0
Total		

Kısaltma: SKB= Sistolik kan basıncı

Aldrete JA'den izin alınarak yayınlanmıştır, Kroulik D: A postanesthetic recovery score. Anesth Analg 49: 924, 1970.